

ISHSIZLIK VA INFLYATSIYA O'RTASIDAGI BOG'LILIK VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI

Usmonova Dilnoza Xodjimuratovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti, Iqtisodiyot fakulteti, Tarmoqlar iqtisodiyoti
kafedrası o'qituvchisi

ANNOTATSIYA.

Inflyatsiya har doim ham ishsizlikning o'sishiga olib kelmasa ham, inflyatsiya darajasi bilan u ko'tariladi va pasayadi. Shuning uchun inflyatsiyada kichik farq mavjud bo'lganda ishsizlik keskin o'zgarmaydi. Ammo, agar inflyatsiya darajasida katta tebranish bo'lsa, bu ishsizlik darajasiga ta'sir qiladi. Yuqori inflyatsiya darajasini boshdan kechirgan mamlakatlar, aksariyat hollarda, ishsizlik darajasi bilan qiyin davrni boshdan kechirdilar.

Kalit so'z: inflyatsiya, ishsizlik, fisher indeksi, bandlik, valyuta, mehnat resursi, mehnat bozori

АННОТАЦИЯ.

Хотя инфляция не всегда приводит к росту безработицы, она увеличивается и снижается вместе с уровнем инфляции. Таким образом, уровень безработицы существенно не меняется при небольшой разнице в инфляции. Однако если происходят большие колебания уровня инфляции, это повлияет на уровень безработицы. Страны, пережившие высокие темпы инфляции, в большинстве случаев пережили трудный период с высоким уровнем безработицы.

Ключевые слова: инфляция, безработица, индекс Фишера, занятость, валюта, трудовые ресурсы, рынок труда.

ANNOTATION.

Although inflation does not always cause unemployment to rise, it rises and falls with the inflation rate. Therefore, unemployment does not change dramatically when there is a small difference in inflation. However, if there is a large fluctuation in the

inflation rate, it will affect the unemployment rate. Countries that have experienced high inflation rates have, in most cases, experienced a difficult period with high unemployment rates.

Keywords: inflation, unemployment, Fisher index, employment, currency, labor resource, labor market

Kirish

Ko'pincha inflyatsiya va ishsizlik bir tanning ikki tomoni deb aytiladi. Ishsizlik va inflyatsiya iqtisodiyotning umumiy holati va barqarorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan ikkita asosiy iqtisodiy ko'rsatkichdir. Ular alohida tushunchalar bo'lsa-da, ikkalasi o'rtasida murakkab munosabatlar mavjud.

Ishsizlik deganda faol ish izlayotgan, ammo ish topa olmaydigan shaxslar soni tushuniladi. Bu iqtisodiyot doirasida mehnat resurslaridan to'liq foydalanmaslik o'lchovidir. Aksincha, inflyatsiya vaqt o'tishi bilan tovarlar va xizmatlarning umumiy narxlarini darajasining barqaror o'sishini anglatadi. Bu valyutaning sotib olish qobiliyatini pasaytiradi va jismoniy shaxslarning yashash narxiga ta'sir qiladi.

Adabiyotlar tahlili:

Birinchi marta Yangi Zelandiyalik iqtisodchi olim U. A. Fillips tomonidan taklif qilingan ishsizlik-inflyatsiya nazariyasi sanoatlashgan G'arb iqtisodiyotlari uchun amal qiladi (ular ham doim ham emas). Bizning mamlakat kabi aholi asosiy daromadi qishloq xo'jaligidan keladigan agrar davlatlar sharoitida esa bu g'oya ish bermasligi mumkin.

O'zbekiston – agrar respublika. Bu juda yaxshi, chunki kelajakda aynan agrar mamlakatlar eng muhim o'yinchilarga aylanadi. Dunyo aholisi o'sib borar ekan, oziq-ovqat mahsulotlari eng qimmatli resursga aylanib boraveradi.

Ammo agrar mamlakatda yuqori inflyatsiya ro'y bersa, bu aynan qishloq xo'jaligida band aholi real daromadi tushishiga, bu sohaning og'ir mehnati uchun to'lanadigan ish haqi o'zini oqlamay qolishiga olib keladi. Bunda odamlar o'z xohishlari bilan ishsiz bo'lishni tanlaydilar va aholi o'rtasida *ixtiyoriy ishsizlik* holati kuzatiladi.¹

¹ <https://iqtisod.uz/2016/05/08/ishsizlik-va-inflyatsiya>

Inflyatsiya har doim ham ishsizlikning o'sishiga olib kelmasa ham, inflyatsiya darajasi bilan u ko'tariladi va pasayadi. Shuning uchun inflyatsiyada kichik dalgalanma mavjud bo'lganda ishsizlik keskin o'zgarmaydi. Ammo, agar inflyatsiya darajasida katta tebranish bo'lsa, bu ishsizlik darajasiga ta'sir qiladi. Yuqori inflyatsiya darajasini boshdan kechirgan mamlakatlar, aksariyat hollarda, ishsizlik darajasi bilan qiyin davrni boshdan kechirdilar. Masalan, Rossiya ham, Vengriya ham 1920-yillarda yuqori inflyatsiya sur'atlarini boshdan kechirgan va o'rtacha ishsizlik darajasidan yuqori bo'lgan.

Barcha mamlakatlar uchun ishsizlik va inflyatsiya o'rtasida bunday to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik mavjud emas. O'rtacha, bu ulanish ko'p bo'lishi ko'rinmaydi, deb ko'rish mumkin. Ishsizlik darajasi yuqori bo'lgan ba'zi mamlakatlarda Avstraliya va Turkiya kabi inflyatsiya o'smaydi. Biroq, inflyatsiyaning yuqori darajasi vaqt o'tishi bilan ishsizlik darajasining oshishiga to'g'ri keladi. Shuning uchun inflyatsiya ishsizlik darajasiga ta'sir qilishini ko'rish mumkin.

Tahlil va natijalar

Ishsizlik darajasi-bu mamlakat ishchi kuchida ishlaydigan odamlarning foizi. Ishga yaroqli atama 16 yoshdan oshgan ishchilarni anglatadi; ular ish joylarini yo'qotgan yoki oxirgi oyda muvaffaqiyatsiz ish izlagan bo'lishi kerak va hali ham faol ish izlashlari kerak. [Ishsizlik darajasini hisoblash](#) uchun quyidagi formuladan foydalanamiz:

$$\text{Ishsizlik darajasi} = \text{ishsizlar soni} / \text{ishchi kuchi}.$$

Agar ishsizlik darajasi yuqori bo'lsa, bu iqtisodiyot sust rivojlanayotganini yoki YIM pasayganligini ko'rsatadi. Agar ishsizlik darajasi past bo'lsa, iqtisodiyot kengaymoqda. Ishsizlik darajasi ba'zan sohaga qarab o'zgaradi. Ba'zi tarmoqlarning kengayishi yangi ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratadi, natijada ushbu sohaning ishsizlik darajasi pasayadi. Ishsizlikning bir nechta turlari mavjud.

1. Friksion ishsizlik: ishsizlikning bu turi shaxslar ish joylari orasida bo'lganida yoki birinchi ishini qidirayotganda yuzaga keladi. Bu ko'pincha vaqtinchalik deb hisoblanadi va ish o'rinlari almashinuvining tabiiy jarayoni va ish izlovchilar va ish beruvchilar o'rtasidagi axborot bo'shliqlari natijasidir.

2. Tarkibiy ishsizlik: tarkibiy ishsizlik iqtisodiyot tarkibidagi tub o'zgarishlar tufayli yuzaga keladi. Bu ishchilarning malakasi va malakasi va mavjud ish

imkoniyatlari o‘rtasida nomuvofiqlik mavjud bo‘lganda yuzaga keladi. Texnologik o‘zgarishlar, iste‘molchilar imtiyozlarining o‘zgarishi va sanoatdagi o‘zgarishlar tarkibiy ishsizlikka hissa qo‘shishi mumkin.

3. Tsiklik ishsizlik: tsiklik ishsizlik biznes tsikli bilan chambarchas bog‘liq va iqtisodiy tanazzul paytida yuzaga keladi. Tovarlar va xizmatlarga talab pasayganda, korxonalar ishchilarni ishdan bo‘shatishi mumkin, bu esa ishsizlikning yuqori darajasiga olib keladi. Aksincha, iqtisodiy kengayish davrida tsiklik ishsizlik kamayib boradi, chunki korxonalar ortib borayotgan talabni qondirish uchun ko‘proq ishchilarni yollashadi.

4. Mavsumiy ishsizlik: mavsumiy ishsizlik mavsumiy o‘zgarishlar tufayli talabning muntazam o‘zgarishiga duch keladigan tarmoqlar bilan bog‘liq. Masalan, qishloq xo‘jaligi, turizm va chakana savdo sohalari. Ushbu sohalardagi ishchilar eng yuqori mavsumlarda ishsiz qolishlari mumkin, ammo band bo‘lgan davrda ish topadilar.

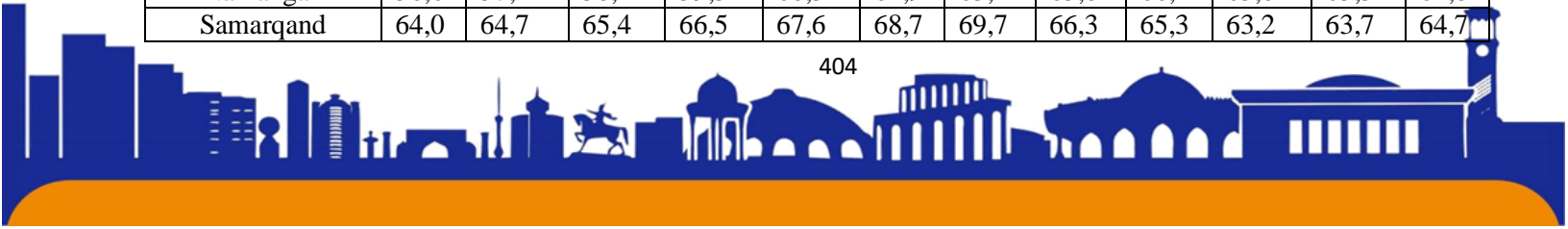
Ishsizlikni o‘lchash so‘rov o‘tkazish va ishchi kuchidan ma‘lumot to‘plashni o‘z ichiga oladi. Iqtisodchilar va siyosatchilar ko‘pincha ishsizlik darajasiga murojaat qilishadi, bu ishsiz bo‘lgan ishchi kuchining foizidir. Hukumatlar va statistika idoralari odatda iqtisodiyotning holati to‘g‘risida tushuncha berish uchun ushbu ma‘lumotlarni muntazam ravishda hisoblab chiqadilar va chiqaradilar.

1-jadval.

Bandlik darajasi (foizda)

Band aholi sonining mehnatga layoqatli yoshdagi aholi soniga nisbati

Hududlar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
O‘zbekiston Respublikasi	66,2	66,6	67,1	67,7	68,2	68,7	69,2	67,4	68,1	66,0	67,0	67,2
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	57,0	57,4	57,7	57,9	58,1	58,1	58,3	62,9	62,9	62,0	61,1	61,6
Andijon	68,6	69,0	69,9	70,8	71,5	72,3	73,0	69,6	70,1	66,5	68,2	69,5
Buxoro	73,5	74,1	74,4	74,0	73,4	72,9	72,5	70,7	69,3	68,3	67,2	67,2
Jizzax	56,0	56,0	56,5	57,3	58,1	59,1	60,0	61,6	67,1	66,2	67,5	66,2
Qashqadaryo	61,1	61,2	61,8	62,5	63,3	64,3	65,4	64,8	63,9	60,9	62,2	61,9
Navoiy	74,6	74,7	74,1	73,6	73,2	72,8	72,4	69,2	69,5	66,8	68,3	67,7
Namangan	56,6	57,2	58,1	59,3	60,5	61,9	63,4	63,8	66,4	65,0	65,5	64,8
Samarqand	64,0	64,7	65,4	66,5	67,6	68,7	69,7	66,3	65,3	63,2	63,7	64,7

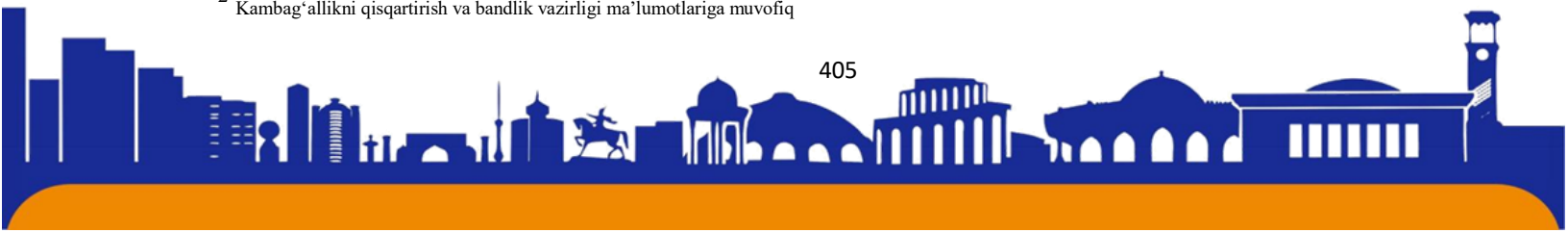
Surxondaryo	62,2	62,3	62,7	63,4	64,3	65,4	66,6	65,2	67,0	63,9	64,5	64,2
Sirdaryo	72,1	72,2	72,5	72,9	72,2	71,7	71,1	70,5	68,9	64,8	64,5	64,0
Toshkent	71,8	72,9	74,0	75,1	75,3	75,4	75,2	71,4	71,4	68,2	72,4	71,0
Farg'ona	67,9	68,0	68,3	68,8	69,1	69,6	69,9	66,0	67,5	65,1	66,2	67,1
Xorazm	63,3	63,9	64,3	65,0	65,6	66,3	66,9	64,6	66,1	63,7	64,0	64,7
Toshkent sh.	80,7	80,7	80,7	80,9	81,1	81,0	80,8	77,5	80,1	81,7	81,3	82,5

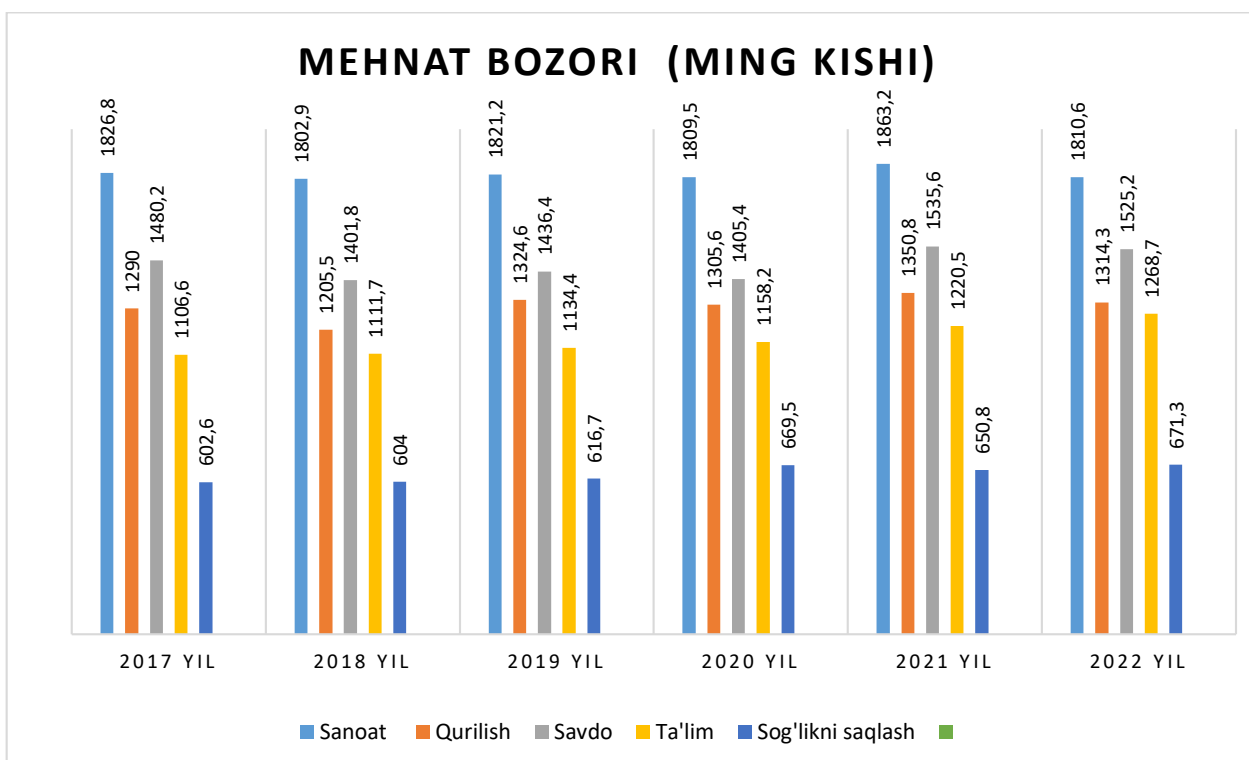
Statistik ma'lumotlardan shuni aytish mumkinki, mamlakatimizda 2011 va 2022 yillar kesimida hududlar bo'yicha olib qaralganda barcha viloyatlarda turlicha o'zgarish bo'lgan, ayniqsa Qoraqalpog'iston Respublikasida 57,0 dan 61,6 %ga, Jizzax viloyatida 56,0 dan 66,2 %ga, Namangan viloyati 65,6 dan 64,8 %ga Toshkent shahri 80,7 dan 82,5 %ga o'sgan. Aksincha Buxoro, Navoiy, Sirdaryo viloyatlarida bandlik darajasi pasayganligini ko'rishimiz mumkin.

Mehnat bozori deganda bir tomondan ish beruvchilar, ikkinchi tomondan ishga talabgorlarning (yollanuvchilarning) o'zaro munosabati amalga oshuvchi bozor iqtisodiyotining maxsus bo'lagi tushuniladi va u quyidagi komponentlardan tashkil topadi: mehnatga talab; mehnat taklifi; ishchi kuchi bahosi; [ishchi kuchi](#) qiymati; raqobat. Quyida 1-rasmda mamlakatimizda mehnat bozorining sanoat, savdo, qurilish, ta'lim, sog'likni saqlash sohalarida faoliyat yuritayotgan aholining 2017 yildan 2022 yilgacha bo'lgan muddatda o'zgarishlarini ko'rishimiz mumkin.

1-rasm.²

² Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi ma'lumotlariga muvofiq

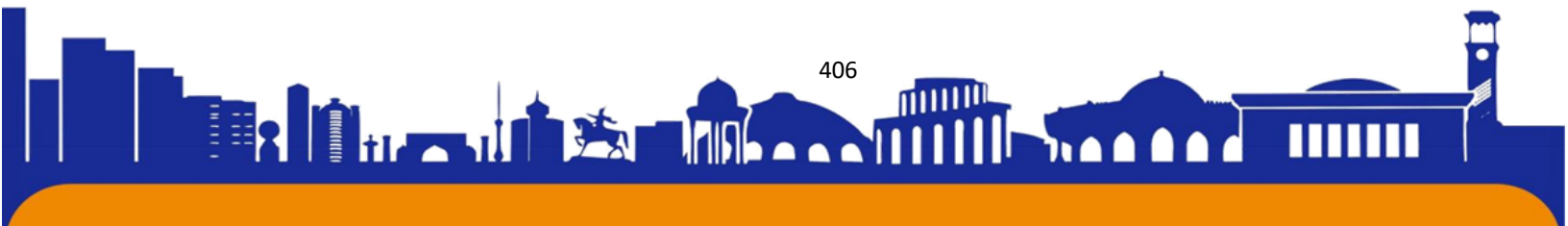

1.rasmda ko‘rinib turibdiki sanoat sohasida faoliyat yuritayotgan aholi qolgan sohalarga nisbatan yuqori ulushga ega 2022 yilda 1810,6 ming kishini tashkil qiladi. Keying o‘rinlarda savdo 2022 yil bo‘yicha 1314,3 , ta’lim 1268,7 va eng past ko‘rsatkich sog’likni saqlash 671,3 ming kishi ushbu sohada faoliyat olib bormoqda.

48% O‘zbekistonliklar uchun ish beruvchini tanlashda asosiy omil maosh hisoblanadi. Shuningdek, ularni ish joyidagi muhit (43%), ishning qiziqarli xususiyati (42%), sifatli mahsulot va xizmatlar (42%), ofis joylashuvi (41%) ham qiziqtiradi.

O‘zbekistonliklar orasida ish o‘rinlarini o‘zgartirishga asosiy sabablar qatorida ish grafining mos kelmasligi, ortiqcha ish yuki (har biri 16%) hamda rahbariyatdan norozilik (14%) turibdi.

Talablar ham maoshlarning katta-kichikligiga qarab qo‘yilaveradi – ish tajribasi talab etiladi yoki etilmaydi, dam olish kuni bor yoki yo‘q, to‘liq yoki qisman ish kuni, “onlayn” yoki “oflayn”, talabalarga yoxud ishsizlarga va hokazo... Bulardan tashqari davlat tomonidan turli idoralardagi mas’ul lavozimlar hamda bo’sh ish o‘rinlariga tanlovlar e’lon qilib boruvchi maxsus saytlar ham faoliyat yuritadi.

“The global economy” tahliliy portalining Jahon banki ma’lumotlariga tayanib ma’lumot [berishicha](#), 1991 yildan 2022 yilgacha bo‘lgan davr ichida O‘zbekistondagi ishsizlik darajasining o‘rtacha ko‘rsatkichi 6,94 foizni tashkil qilgan bo‘lsa, shundan 1991 yilda minimal 1,9 foiz, 1998 yilda esa maksimal 13,3 foiz qayd etilgan. 2022 yildagi ishsizlik darajasi esa 6,01 foiz (O‘zbekistondagi rasmiy manbalarga [ko‘ra](#) 9,6 foiz) bilan 176 ta davlat ro‘yxatida O‘zbekiston 81-o‘rinni band [etgan](#).³

Inflyatsiyani oddiygina tovarlar va xizmatlar narxlarining o‘shish sur‘ati sifatida aniqlash mumkin. Inflyatsiyani hisoblash uchun biz turli xil choralardan foydalanamiz. Hozirgi vaqtda eng ko‘p ishlatiladigan ko‘rsatkichlar [CPI \(iste'mol narxlari indeksi\)](#) va RPI (chakana narxlar indeksi). Inflyatsiyani hisoblash uchun quyidagi formuladan foydalaniladi.

$$\text{Inflyatsiya darajasi} = [(P2-P1) / P1] * 100$$

P1=birinchi davr uchun narx (yoki boshlang'ich raqam)
P2 = ikkinchi davr uchun narx (yoki oxirgi raqam)

Inflyatsiya ishsizlikka tasir qiladimi? Inflyatsiya shunchaki ishsizlik darajasiga ta’sir qilmaydi, balki inflyatsiya ishsizlik darajasiga ta’sir qiladigan tsiklik tarzda amalga oshiriladi va aksincha. Yuqori inflyatsiya ishsizlik darajasining oshishiga olib keladi. Misol uchun, agar inflyatsiya darajasi 10% bo‘lsa, ishsizlik 1% ga oshadi.

Inflyatsiya har doim ham ishsizlikning o‘shishiga olib kelmasa ham, inflyatsiya darajasi bilan u ko‘tariladi va pasayadi. Shuning uchun inflyatsiyada kichik farq mavjud bo‘lganda ishsizlik keskin o‘zgarmaydi. Ammo, agar inflyatsiya darajasida katta tebranish bo‘lsa, bu ishsizlik darajasiga ta’sir qiladi. Yuqori inflyatsiya darajasini boshdan kechirgan mamlakatlar, aksariyat hollarda, ishsizlik darajasi bilan qiyin davrni boshdan kechirdilar. Masalan, Rossiya ham, Vengriya ham 1920-yillarda yuqori inflyatsiya sur‘atlarini boshdan kechirgan va o‘rtacha ishsizlik darajasidan yuqori bo‘lgan.

Barcha mamlakatlar uchun ishsizlik va inflyatsiya o‘rtasida bunday to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liqlik mavjud emas. Ishsizlik darajasi yuqori bo‘lgan ba’zi mamlakatlarda Avstraliya va Turkiya kabi inflyatsiya o‘smaydi. Biroq, inflyatsiyaning yuqori darajasi

³ <https://kun.uz/news/2023/09/27>

vaqt o'tishi bilan ishsizlik darajasining oshishiga to'g'ri keladi. Shuning uchun inflyatsiya ishsizlik darajasiga ta'sir qilishini ko'rish mumkin.

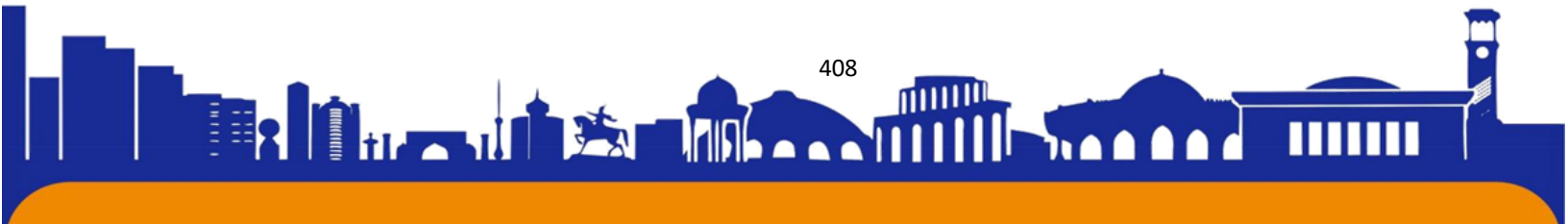
Ko'rinib turibdiki, ishsizlik va inflyatsiya o'rtasidagi bog'liqlik qisqa muddatga qaraganda uzoq muddatga yaxshiroq tushuntiriladi. Masalan, agar bir yil ichida inflyatsiya darajasi yuqori bo'lgan bo'lsa, bu ishsizlik darajasi oshadi degani emas, chunki inflyatsiya darajasi yildan-yilga o'zgarib turadi. Shuning uchun, uzoq muddatli tendentsiyalarga qarash, faqat alohida yillarga qarashdan ko'ra aniqroq ko'rinadi.

Ishsizlik va inflyatsiya o'rtasidagi bog'liqlik inflyatsiya yoki ishsizlikka nima sabab bo'lganini tushunishga yordam bermaydi. Biroq, bu ikki o'zgaruvchi o'rtasida ozgina ijobiy bog'liqlik bor. Bu shuni ko'rsatadiki, inflyatsiya darajasi oshgani sayin ishsizlik darajasi oshadi va ishsizlik darajasi oshgani sayin inflyatsiya darajasining oshishiga olib keladi.

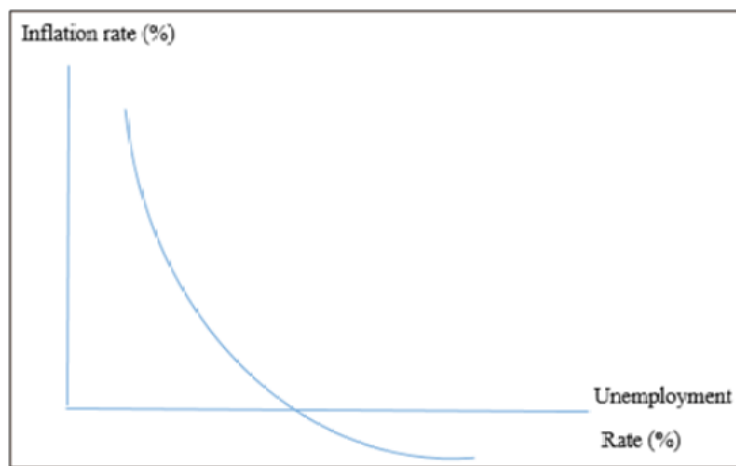
Ishsizlik darajasining oshishi inflyatsiyaning yuqori ko'rsatkichlariga olib kelmaydi. Agar bu to'g'ri bo'lsa, ishsiz odamlar sonini ko'paytirish iqtisodiyotdagi narxlarni pasaytirishning to'g'ri usuli bo'lar edi. Yalpi talabning o'sishi, davlat xarajatlarining ko'payishi va xususiy sektor investitsiyalarining ko'payishi natijasida yuzaga kelishi mumkin. Inflyatsiya ko'proq pul chop etilayotgani sababli ro'y bermaydi, pul Markaziy bankdan kelishi shart emas; u xorijiy kreditorlardan kelishi mumkin. Inflyatsion bosim ko'tarilishi uchun bu ishsizlik darajasini kamaytirishimiz kerakligini anglatmaydi.

Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek, ishsizlik va inflyatsiya o'rtasidagi munosabatlar dastlab A. V. Flibs tomonidan kiritilgan. **Fillips egri** chizig'i inflyatsiya darajasi bilan ishsizlik darajasi o'rtasidagi bog'liqlikni teskari tarzda ko'rsatadi. Agar ishsizlik darajasi pasaysa, inflyatsiya oshadi. O'zaro munosabatlar salbiy va chiziqli emas.

Grafik jihatdan ishsizlik darajasi x o'qida va inflyatsiya darajasi y o'qida bo'lsa, qisqa muddatli Fillips egri chizig'i L shaklini oladi. Buni quyidagi grafik bilan ko'rsatish mumkin. 2-rasm

2-rasm. Fillips egri chizig'i

Ishsizlik ko'tarilganda inflyatsiya darajasi pasayishi mumkin. Buning sababi:

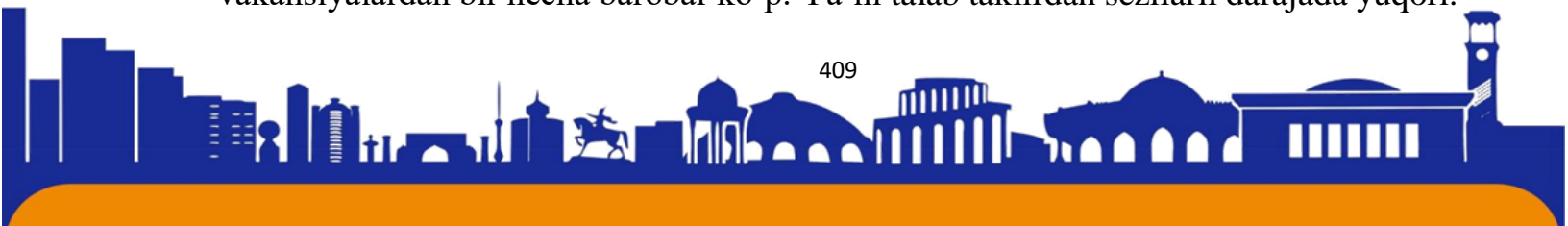
- Agar mamlakatda ishsizlik darajasi yuqori bolsa, xodimlar va kasaba uyushmalarining kuchi past bo'ladi. Keyin ular uchun ishchi kuchi va ish haqini talab qilish qiyin, chunki ish beruvchilar yuqori ish haqi to'lash o'rniga boshqa ishchilarni ijaraga olishlari mumkin. Shunday qilib, ishsizlikning o'sishi davrida ish haqi inflyatsiyasi susayishi mumkin. Bu mahsulot tannarxini pasaytiradi va tovarlar va xizmatlar narxini pasaytiradi. Bu talabning pasayishiga olib keladi inflyatsiyani oshiradi.
- Yuqori ishsizlik iqtisodiy ishlab chiqarishning pasayishining aksidir. shunday qilib, korxonalar sotilmaydigan tovarlar va zaxira sig'implarning ko'payishi kuzatiladi.

Xulosa.

Inflyatsiya-bu iqtisodiyotda narxlar qancha ko'tarilayotganining o'lchovidir. Bu cheklangan miqdordagi mahsulot yoki ishchi kuchi ortidan juda ko'p pul kelishi natijasida kelib chiqadigan tovarlar va xizmatlarning umumiy o'sishi bilan o'lchanadi. Mamlakat ichida ishsizlikning yuqori darajalariga olib keladigan boshqa ko'rsatkichlar mavjud.

O'tgan yili ishga muhtoj bo'lganlarning soni esa 1,4 mln kishi [bo'lgan](#). Bunga asosiy sabablarni quyidagicha izohlash mumkin:

Nomutanosiblik. 1,4 mln ishsizlik barcha ish topib beruvchi platformalardagi vakansiyalardan bir necha barobar ko'p. Ya'ni talab taklifdan sezilarli darajada yuqori.

Maoshning kamligi. Taklif etilayotgan oyliklarning asosiy qismi juda kam, ya'ni 1 mln so'mga ham yetmaydi. Oyliklar oshgani sari takliflar sonining kamayib borishini barchamizga ma'lum.

Kardning malakasi. Yaxshi deb baholash mumkin bo'lgan maoshlarning aksari ish tajribasiga ega bo'lganlar uchungina taklif etiladi. Ish qidirayotganlar orasida mahorati bo'lsa-da, tajribasi yo'qligi bois ham bu taklifni qabul qilmaydilar.

Lokatsiya. Ish beruvchilarning katta foizi asosan poytaxt – Toshkent shahri ulushiga to'g'ri keladi. Ishsiz o'ziga mos ish topgani, tajribasi ham bo'lgani bilan boshqa hududga borib ishlay olmasligi bahonasida vakansiya va xodim manfaatlari kesishmaydi. Har ikkalasi ham to'g'ri keladigan variantlar juda kam bo'lishi mumkin.

Buguni kunda eng ma'qul ish sifatida dasturchilikni keltirish mumkin. Bu biroz vaqt, ilm o'rganish uchun qunt va xarajat talab etsa-da, istalgan hududda yashab, dunyoning xohlagan nuqtasidan buyurtmalar qabul qilib, yaxshi daromad topish imkoniyatini beradi. Aksar yurtdoshlarimiz odatlangan, xorijga borib ishlash amaliyotida ham avvalo bormoqchi bo'lgan davlatning tili, ishlamoqchi bo'lgan ishning hunari va migrantlar qonunchiligi haqida xabardor bo'lib borish oylik hamda sharoitlarda ham birmuncha ustunliklar beradi.

Salohiyatli mos kadrlar yetishmasligi. Hamma bandlar to'g'ri kelgan holatda, ayrim lavozimlar yetarli salohiyatga ega nomzodlarning topilmayotgani evaziga uzoq muddat bo'sh qolmoqda. Talab taklifdan yuqori bo'lgani bilan salohiyatli kadr masalasida ko'p hollarda taklif talabdan ustunlik qiladi. Ilm o'rganish, o'z ustida ishlash, xorijiy tillar va kasb o'rganish esa faqat insonning foydasiga ishlaydi. Faqat oliy ma'lumotli diplom emas, shunga mos salohiyat bilan O'zbekiston hududida ham munosib ish topish mumkinligi ish o'rinlari taklif etayotgan platformalarda ham ma'lum bo'lib turibdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati

1. O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi ma'lumotlari

2. O'zbekiston Respublikasining statistik ma'lumotlari. <http://stat.uz>

3. **Elvis Pecardo** Updated October 04, 2023 “How Inflation and Unemployment Are Related” <https://www.investopedia.com/articles/markets/081515/how-inflation-and-unemployment-are-related.asp>

4. G.Perera. Relationship Between Unemployment and Inflation
5. Farmonova M.N. Industrial Development in Uzbekistan //Journal of Intellectual Property and Human Rights. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 23-31.
6. <https://iqtisod.uz/2016/05/08/ishsizlik-va-inflyatsiya>
7. <https://kun.uz/news/2023/09/27>
8. <https://www.spot.uz/oz/2024/01/03/inflation-2023/>